

Sanjam svoje slikanje in slikam svoje sanje

(Vincent van Gogh)

Trst je mesto, v katerega se je že od nekdaj zlivala množica ljudi – pred desetletji iz cele Jugoslavije - da si je v njem nakupila od kave, pralnega praška do kavbojk in še marsičesa, s čimer smo si posamezniki potešili svoje želje. Čas se spreminja; zdaj je v domačem okolju izbira materialnih dobrin očitno preseгла takratno ponudbo in nam zanje ni treba čez mejo. Trst pa – poleg nakupovanja - ostaja še vedno mesto znanosti, raziskovalnih in kulturnih ustanov ter inštitutov, slovi po bogati zgodovinski preteklosti, impozantni arhitekturi, je poln kulturnih prireditev, zanimivih turističnih ponudb in mnogih odmevnih dogodkov.

Prav v tem času je v njem najprivlačnejša razstava del največjega postimpresionističnega slikarja Vincenta van Gogha, odprta v muzeju Revoltella, ki jo je postavila izbrana ekipa iz nizozemskega muzeja Kröller Müller. Take enkratne priložnosti nismo smeli zamuditi, zato je bilo aprilsko srečanje naše klepetalnice namenjeno ogledu te razstave.

Kljub slabi napovedi vremena, sicer brez dežja, nas je dan presenetil, kajti nebo brez oblakov nas je spremljalo do odhoda domov.

Čeprav živi v Trstu in njegovem zaledju veliko Slovencev, ki ohranjajo svojo identiteto in imajo v središču mesta številne slovenske ustanove, nam v muzeju žal niso omogočili vodenja v slovenščini. Zato smo medse povabili go. Majdo Jančar, diplomirano zgodovinarico in umetnostno zgodovinarico, ki nam je med vožnjo do mesta in pred vstopom v muzej predstavila umetnikovo življenje in pomen njegovega dela; po tem pa nas je popeljala do znamenite Vurnikove kapele in še naprej po delu Trsta do Velikega kanala. Hvaležni smo ji za njene besede, zanimivo strokovno pripovedovanje, za katerim stoji veliko znanja, doživeto razkrivanje preteklosti, prepleteno z mnogimi zgodbami in anekdotami znanih in manj znanih posameznikov, ki so zapustili sled v tem delu Trsta. Tako lepo jo je poslušati, je rekel nekdo iz skupine, da se ti zdi, kot da je tudi sama živela v času, o katerem je govorila.

V palači Revoltella ni bilo gneče, ker so skupine oz. posamezniki vstopali ob določenih terminih. Prtljago smo odložili v omarice in jih zaklenili, fotoaparate smo lahko imeli s sabo. Po polžastih stopnicah smo se povzpeli v četrto nadstropje, kjer nas je pozdravil velik svetlobni napis VAN GOGH. In naša pot med umetninami je začela. Ogledali smo si čez petdeset slik, video; na stenah smo si lahko prebrali – v italijanskem ali angleškem jeziku – kronološko urejena besedila o umetniku, času, njegovih delih, podnapise pod slikami, prelistali smo lahko blokec, v katerem je umetnik za ponavljajočimi se skicami in risbami istega motiva na zadnjem listu narisal končno barvno podobo slike. Pika na i je bil zadnji prostor z ogledali. Na vseh ploskvah so se prikazovali in menjavali motivi z njegove slavne slike Zvezdna noč, motivi sončnic v rumeni barvi, ki je za slikarja predstavljala srečo; med njimi pa se je pojavljal tudi njegov portret.

Razstava je vrhunski prikaz umetnikovega ustvarjanja, drugačna, multimedijska; na njej smo občudovali vsako van Goghovo sliko, spoznali značilnosti njegovih različnih ustvarjalnih obdobij in poleg začetnih motivov v temnih barvah uživali v pisani paleti njegovih svetlih sončnih barv, ki so se razlivale tudi zunaj muzeja zaradi sonca, ki nas je ta dan spremljalo do konca.

Z nami pa je po ogledu odšlo tudi navdušenje, polno podoživetih vtisov videnega.

Da ne bi odšli takoj naprej, do naslednjega cilja, smo si privoščili polurni odmor ob kavici. Trst je že tako mesto, ki slovi po njej. Velja za prestolnico kave – ne samo zaradi svojih številnih kavarn, temveč tudi zato, ker v tržaškem pristanišču pretovorijo največ surove kave v Italiji, spijejo pa jo tudi dvakrat več kot kjerkoli v njej.

Nadaljevali smo pot do tržaške škofovske palače s kapelo Presvete Trojice, ki jo imenujemo tudi Vurnikova kapela. Arhitektu Ivanu Vurniku in njegovi ženi Heleni je ureditev kapele in njeno poslikavo zaupal zadnji slovenski škof v Trstu, Andrej Karlin. Da kapela res predstavlja enega najlepših primerov secesijske umetnosti v Trstu, smo se prepričali, ko smo stopili v njeno notranjost. Oči so nam begale po vsem prostoru, od čudovitih stenskih in oltarnih poslikav do slike Marije na tržaškem oznanjenju s turbanom v slovenskih narodnih barvah – in se kar niso mogle nagledati sproščujoče lepote barvnih linij. Hvaležni smo tudi našemu italijansko govorečemu duhovniku, ki nam je pripravil razlago v slovenskem jeziku.

Nato smo jo mahnile naprej, do Piazza dell'Unita ali Piazza Grande, po naše ji rečemo Veliki trg. Njegova posebnost je odprtost na morje; z ostalih strani pa je obdan z najlepšimi palačami v mestu ob znameniti kavarni Degli Specchi, ki je odlično mesto za sprostitev in posedanje ob pitju obvezne kave med vrvežem sprehajalcev.

Mihec in Jakec na stolpu vrh občinske stavbe še vedno odbijata čas. Izročilo pravi, da sta se njuni klepetavi ženi Tinca in Marjanca vedno pozno vračali domov s tržnice, medtem ko sta utrujena in lačna moža čakala nanju. Ko jima je bilo dovolj čakanja, sta splezala na stolp in začela biti na zvon. Tako sta se ženički le spomnili, da morata domov pripraviti večerjo za svoja lačna težaka.

Pred občinsko stavbo na trgu dominira Fontana štirih celin. Na njej ni petega kontinenta, Avstralije, kajti v času njenega nastanka še ni bila odkrita. Zanimivo je, da so jo leta 1938 odstranili zaradi Mussolinijevega prihoda, ker so za slovesnost potrebovali ogromen oder. Čeprav je bila njena odstranitev začasna, so jo ponovno sestavili šele leta 1968.

Če gremo naprej, nam v nos zadišijo specialitete iz Buffeta da Pepi. Nekdanji lastnik je bil Pepi Tomažič, oče Pinka Tomažiča, obsojenega na drugem tržaškem procesu.

Če nadaljujemo pot, se kmalu znajdemo v zgodovinskem središču mesta okrog Velikega kanala in cerkve svetega Antona, z novimi zgodbami, ki jih v Trstu ni malo.

Z mestom je povezanih tudi veliko znanih slovenskih mož od pisateljev (Trubarja, Žige Zoisa, Ketteja, Cankarja, Kosovela, Bartola, Pahorja ...) do slikarjev, arhitektov ...

Vsega se v Trstu ne da ogledati v enem dnevu, zato se bomo nanj spomnili ob neki drugi priložnosti, ob novih vsebinah, ob novem odstiranju časa v tem prostoru.

mentor KK (kulturne klepetalnice)
N. L. Ujčič